

Input // output

Ongezonde immigranten

Een bekend gegeven in de literatuur is dat immigranten vaak gezonder zijn dan de reeds aanwezige inwoners, maar dat hun gezondheid verslechtert naarmate ze langer in het land wonen. Immigranten moeten namelijk vaak door verschillende screenings heen om het land in te kunnen, zodat voornamelijk de meest gezonde immigranten toegelaten worden. Constant *et al.* onderzochten dit fenomeen verder door de immigratie tussen Europa en Israël te vergelijken op basis van immigratiedata in de periode 2004–2012. Terwijl Europa er een strikt beleid op na houdt, kunnen joodse immigranten nagenoeg zonder restricties Israël binnenkomen. De auteurs

constateren dat immigranten in Israël vaker ongezonder zijn dan de reeds aanwezige Israëliërs, en dat immigranten in Europa wel gezonder dan de Europeanen zelf. Dit resultaat bevestigt de hypothese dat een soepel immigratiebeleid tot een gemiddeld minder gezonde immigrantenpopulatie leidt. Dat wil zeggen, op korte termijn. Want na verloop van tijd kwam in beide gevallen de gezondheid van de immigranten op hetzelfde niveau als dat van de huidige inwoners.

Constant, A.F., T. García-Muñoz, S. Neuman en T. Neuman (2015) A 'healthy immigrant effect' or a 'sick immigrant effect'? Selection and policies matter. *IZA Discussion Paper*, 9338.

Moraal en terugbetalen

Welke rol speelt moraliteit bij terugbetaling van schulden? Na een veldexperiment bij een grote islamitische bank in Indonesië concluderen Bursztyn *et al.* dat een moreel appel het aantal terugbetalingen van creditcardschulden sterk verhoogt. In het experiment stuurden ze klanten met een betalingsachterstand één dag na verstrijking van hun betalingstermijn een herinnering. Daarnaast stuurden ze sommige van die klanten na acht dagen een tekstbericht waarin de islamitische tekst stond dat wanbetaling van schulden indien je kunt terugbetalen een onrecht is. Als gevolg hiervan nam het aandeel klanten dat voldoende terugbetaalde toe met twintig procent, terwijl een simpele herinnering geen terugbetalingseffect had. Ook genereerde het morele appel een groter effect dan flinke geldprikkelers en bleef het overeind als klanten dezelfde tekst kregen maar zonder de religieuze lading. Het morele appel hangt volgens de onderzoekers dan ook niet per se af van de religieuze connotatie, maar meer van het plichtsbef in algemenere zin.

Bursztyn, L., S. Fiorin, D. Gottlieb en M. Kanz (2015) Moral incentives: experimental evidence from repayments of an Islamic credit card. *NBER Working Paper*, 21611.

Liefde en roken

Bij twee rokende partners kan de een beslissen om te stoppen met roken omdat de ander dat doet. Dit zou de effectiviteit van anti-rookcampagnes versterken, omdat die twee stoppende rokers voor de prijs van één zouden kunnen opleveren. Palali en Van Ours onderzochten de relevantie van dit partnereffect aan de hand van gegevens over Nederlandse huishoudens. Er is een sterke samenhang in de beslissing van partners om te stoppen, maar deze blijkt gedreven door overeenkomstige karakteristieken. Als de auteurs hiermee rekening houden, vinden ze geen effect. Blijkbaar is liefde niet sterk genoeg om een rookverslaving te overwinnen.

Palali, A. en J. van Ours (2015) Love conquers all but nicotine. Spousal peer effects on the decision to quit smoking. *CEPR Discussion Paper*, 10860.

Omzetbelasting

Een stijging van de btw kan een winkelier ofwel doorrekenen via zijn prijzen ofwel zelf dragen. Benedek *et al.* onderzochten met data van zeventien Europese landen in de periode 1999–2013 in hoeverre winkeliers veranderingen in de btw doorberekenen in de consumentenprijzen. De data omvatten maandelijkse metingen van prijzen en belastingen voor 67 consumptiegoederen en 1231 btw-veranderingen. Uit de analyse blijkt dat de mate van afwenteling op de consument verschilt per verschillende soorten btw. De auteurs schatten dat winkeliers veranderingen in het hoge tarief (vaak het standaardtarief), volledig afwentelen op de consument, terwijl ze veranderingen in het lage tarief voor dertig procent afwentelen. Armere huishoudens, die voornamelijk profiteren van het lage tarief, zouden daarom niet volledig kunnen profiteren van een verlaging van het lage tarief.

Benedek, D., R. de Mooij, M. Keen en P. Wingender (2015) Estimating VAT Pass Through. *CESifo Working Paper*, 5531.

Kinderopvang

De formele opvang – waaronder dagopvang en buitenschoolse opvang – verliest populariteit. Tussen 2012 en 2014 nam het aantal kinderen in de opvang af met ruim 72.000. Redenen hiervoor zijn de bezuinigingen op de kinderopvangsubsidie, de afnemende vraag door de economische

72.000

kinderen

crisis en de daling van 2,5 procent van het aantal kinderen in diezelfde periode. In Urk gaat slechts zeven procent van de kinderen uit Urk naar de opvang, waarmee de Urkers relatief het minst gebruik maken van kinderopvang.

CBS (2015) In twee jaar 72 duizend kinderen minder naar opvang. *CBS Persbericht*, 13 oktober.

Tienerzwangerschap

Verplicht onderwijs vermindert tienerzwangerschap. Dit concluderen DeCicca en Krashinsky uit een regressieanalyse op basis van Canadese data uit 1976, 1981, 1986 en 1991. De auteurs maakten gebruik van veranderingen in de Canadese leerplicht om de impact van onderwijs op zwangerschap te meten. Aanscherpingen van de leerplicht verlaagden de kans op tienerzwangerschap met twee à drie procent. Onderwijs vermindert vooral het aantal zwangerschappen van 18- en 19-jarigen, niet voor latere leeftijden. Onderwijs zou volgens de auteurs de tijd van tieners in beslag nemen, waardoor ze dus minder tijd hebben voor andere activiteiten.

DeCicca, P. en H. Krashinsky (2015) Does education reduce teen fertility? Evidence from compulsory schooling laws. *NBER Working Paper Series*, 21594.

De sociale stad

Sociale woningen worden op andere gronden dan marktmechanismen toegewezen aan lage inkomens, waardoor de locatiebeslissing van lage en hoge inkomens is verstoord. Kattenberg en Hassink verkennen empirisch of de beschikbaarheid van sociale woningen hoogopgeleiden ervan weerhoudt om in een stad te gaan wonen. Op grond van longitudinale panelgegevens voor veertig Nederlandse steden over de periode 1981–2006 constateren ze dat sociale woningen inderdaad zorgen voor een lager aandeel hoogopgeleiden in een stad. Een toename van tien procentpunten in de voorraad aan woningen met gereguleerde huren valt samen met een afname in het aandeel hoogopgeleiden van 1,8 procentpunt. Dit suggereert volgens de auteurs dat sociale woningen het vermogen van steden beperken om agglomeratievoordelen te benutten en complementariteit tussen hoog- en laagopgeleiden te realiseren.

Kattenberg, M.A.C. en W.H.J. Hassink (2015) Does social housing hinder the development of a high-skilled labor force? *USE discussion paper*, 15(11).

Uitkeringen

In maart 2015 waren er 441.430 personen in Nederland met een bijstanduitkering. Dit betekent dat voor elke honderd Nederlanders boven de vijftien jaar die nog niet een AOW ontvangt ongeveer drie een uitkering hebben. Dezelfde verhouding gold voor Nederlanders met een werkloos-

Energiebelasting

Momenteel is de energiebelasting op elektriciteit veel hoger dan op gas. Rooijers *et al.* onderzochten de effecten van een stapsgewijze verhoging van de energiebelasting op gas naar het niveau van elektriciteit in 2015. Ze verwachten dat huishoudens uiteindelijk vijftien procent minder energie gaan gebruiken als gevolg van de prijsstijging. Daarbij rekenen ze op substitutie van elektriciteit voor gas, op meer installatie van zonnecellen en op energiebesparende maatregelen. De auteurs bevelen ten slotte aan om de extra overheidsinkomsten te gebruiken voor terugsluizing naar huishoudens via een hogere heffingskorting op energie en lagere inkomstenbelasting.

Rooijers, F.J., B.L. Schepers en S. Charif (2015) Verschuiving energiebelasting. Aanvullend op de rapportage van juli 2015 is extra variant doorgerekend $EB_{gas} = EB_{elektriciteit}$. *CE Delft publicatie*, 15.3F51.51.

Hubs

Zeventig procent van elke intercontinentale KLM-vlucht op Schiphol bestaat uit transferpassagiers. Lieshout *et al.* berekenden het welvaartseffect van deze hubfunctie met verschillende gemodelleerde scenario's. Het model simuleert de gevolgen die een mindere vraag naar overstapvluchten op de reiskosten van de Nederlandse passagier hebben. In een scenario waarin Schiphol zijn hubfunctie verliest en enkel nog fungeert als een lokale luchthaven, kost dat de Nederlandse passagiers 634 miljoen euro per jaar. Het grootste deel komt op conto van de hogere reiskosten en langere reistijden.

Lieshout, R., G. Burghouwt en T. Boonekamp (2015) Economisch belang van hubfunctie van Schiphol. *SEO Rapport*, 22.

Zelfstandigen

Het aantal zzp'ers in Nederland is de laatste decenia sterk gegroeid. In de voorbereiding op het interdepartementaal beleidsonderzoek naar zelfstandigen zonder personeel dat begin oktober verscheen, analyseerden Bosch *et al.* de literatuur omtrent de achtergrond en gevolgen van de zelfstandigen. Hieruit blijkt dat de groep zzp'ers zeer heterogeen is hun werkzaamheden niet veel verschillen met die van werknemers in loondienst. Het is onduidelijk in hoeverre een zzp'er een maatschappelijke meerwaarde heeft ten opzichte van een werknemer, waardoor een belastingvoordeel als de zelfstandigenaftrek inefficiënt kan zijn. Aangezien een klein deel van de zzp'ers wel maatschappelijke meerwaarde toevoegt door middel van innovatie en werkgelegenheid, zou de overheid zich beter kunnen richten op specifieke stimulering van dit soort zelfstandigen.

Bosch, N., M. de Graaf-Zijl en D. van Vuuren (2015) Position paper ten behoeve van 'IBO Zelfstandigen zonder personeel'. *CPB Notitie*, 12 maart.

Parkeervergunningen

In veel steden kost parkeren geld, maar krijgen bewoners voor geen of weinig geld een parkeervergunning. De Groote *et al.* bestudeerden de welvaartseffecten van deze impliciete parkeersubsidies voor bewoners aan de hand van veranderingen in het autobezit in Amsterdam. Ze maakten in hun onderzoeksopzet gebruik van de ruimtelijke variatie in de wachttijd voor een parkeervergunning, en dus in de omvang van de impliciete subsidie. In het stadscentrum loopt de wachttijd soms op tot vier jaar. De resultaten wijzen uit dat een extra jaar wachten op een parkeervergunning het autobezit met twee procentpunten vermindert. De auteurs rekenen het subsidievoordeel en de verschuiving in autobezit vervolgens om naar een welvaartsverlies per jaar van 270 euro per parkeervergunning. Ook laten ze zien dat de toekenning van parkeervergunningen inkomensregressief is: rijke huishoudens ontvangen vijf keer vaker impliciete parkeersubsidies dan armere huishoudens. Parkeervergunningen zijn in hun huidige vorm al met al een dure, oneerlijke aangelegenheid.

Groote, J. de, J. van Ommeren en H.R.A. Koster (2015) Car ownership and residential parking subsidies: evidence from Amsterdam. *Tinbergen discussion paper*, 15-116/VII.

441.430

personen in de bijstand

heidsuitkering. Het aantal arbeidsongeschikten bedroeg 768.340, oftewel 5,5 procent van de beroepsbevolking. In totaal geniet, exclusief de AOW'ers, minimaal een op de tien Nederlanders boven de 15 jaar een uitkering.

CBS (2015) *Personen met uitkering; soort uitkering, wijken en buurten 2015*. Statistieken op CBS Statline, 13 oktober.